

el joc de damas: soplar» i «brufar en es bou: despreciar una cosa». En definitiva, doncs, sembla que es tracta d'una variant de BUFAR, si bé fortament influïda per un altre mot que li haurà prestat la r i potser li ha encomanat alguna acc. o reforçat la tendència a adquirir-ne alguna. Només és que les possibilitats sobre quin sigui el mot que ha influït o el que més s'ha deixat sentir, són molt nombroses i per poder aclarir-les caldria que sabéssim més sobre el pasat del mot.

Podem endevinar que es tracta d'un vell mot tradicional, i ho reforça la cita de Pere d'Alcàntara Penya, que fa l'efecte d'un mot usat ja en ocasió de les antigues festes de la noblesa mallorquina, en els Ss. XVII-XVIII almenys, i molt possiblement abans. Però convindria tenir-ne seguretat més completa. Llavors, sobretot si es presentaven indicis d'una avior mossàrab, podríem decidir-nos entre els següents: a) influència de brodar: *brufat de perles, d'or*, etc., sembla una combinació de brodat (en brocat) i *bufat de gotetes*, i aquesta de fet és ben possible que hagi estat l'acció decisiva; b) un representant mossàrab de SUFFLARE 'bufar', que pogué haver pres la forma *sufrar o semblant; c) un mot afí a *bravada, bravor* < *bafarada*, etc., veg. BAF; d) algun mot de creació expressiva barrejant-se amb *bufar*; e) el grup estudiat a BRÖFEC. Aquesta connexió i la marcada amb a són les més convincents.

DERIV.: *Brufador*. Per al grup que formen *brufada, bruejar* (-*ciar*), *brufolada, brufolejar*, veg. l'aclariment supra i cf. BDC XVIII, 119. *Esbrufar* men., eiv., V. el text.

¹ També «beure ayguardent o altre *suc* per celebrar qualche festa o succés agradable»; que també donen Figuera i Amengual («brindars»); secundari: pròpiament 'arruixar la festa'. — ² A Boí quan el Coma-lo-forno apareix cobert de bromes i vent rafegós (més que més si s'hi veu una boirina glaçada a manera de cortina de pluja o si hi cau neveta o calamarsa), diuen que allí dalt hi ha *brufada*, 1976, 1978. — ³ Moll diu que *esbrufar* és també mallorquí, però el cas és que ni ell en dóna ni jo en coneix proves, i que no figura en certs diccs. mallorquins (Fig., Amengual). — ⁴ Això és el que preferix Moll: ja vagament en AORBB I (1928), § 538, p. 39, referint-se al REW, article 1292. Realment allí hi ha mots dialectals italians (i algun d'oc.) que s'acosten molt per la forma, amb -r-, i amb el sentit d'«esquitjar». Hi podem afegir milanès *sbrofà* «spruzzare» ('esquitjar', 'to spray'), estudiat per Caix, i per Salvioni, *Dial. Mod. della Ci. di Milano*, p. 181. Tanmateix observem que aquest, amb la seva s-, se separa força dels nostres i s'explica satisfactoriament per un encreuament de *bofà* 'bufar' i it. *spruzzare*, que li haurà donat la seva -r- i la seva s-. D'altra banda el mateix REW torna a posar molts d'aquests mots a l'article, 1373 (BUFF-), veg. les línies 14-17 d'aquest (i notem també *Noto bufulatu*, en aquest article). En tot cas cal mostrar-se escèptic davant fórmules vagues i abstractes com

«arrel BRF-», que ben mirat no revelen gran cosa, i en el fons no signifiquen res: ¿no semblen una parençosa disfressa per fugir de recerques?

BRÜFOL i, en forma més erudita, *búfal*, que designen una espècie de bou més brau i gros que aquest, avui animal exòtic; del ll. tardà *bufālus* id., clàssic *būbālus*, i aquest del gr. *βούβαλος* 'espècie d'antílop o gasela'; en grec, però, i més en llatí, sembla haver-hi hagut suma i combinació d'un nom autòcton de terres australs amb un derivat del nom indoeuropeu del bou. □ 1.ª doc.: c. 1330, Muntaner, i en forma un poc arabitzada c. 1106.

Sense entrar en els problemes d'identificació zoològica, dono directament la documentació més aclaridora. Abenbeclarix, sarraí a sou del reietó moro de Saragossa, c. 1106, savi d'origen romànic (hi ha motius per creure que almenys el seu pare fos moro de terra catalana i en tot cas el lèxic romànic que dóna el fill és mossàrab de tipus catalano-aragonès) dóna *ubrúfulēs* (forma lleument arabitzada de *brúfols* o *brúfoles*) com a traducció del nom aràbic dels búfals, *ġāmús* (Simonet, *Glos.*, s. v. *ubr.*). «Cascun càrrou tiraven quatre *brúfols*», Muntaner, cap. 221 (Casac. VI, 59.16); «si per força hagués a combatre, fermava *brúfols* e bous braus entre si e ls enemichs per tal que los contraris se-n torbassen en lur orde», Eiximenis (*Regiment*, cap. 245); «donats a ell aquesta manilla de *brúfol* e port-la lo dia de la batalla», *Curial* (NCL I, 166); «l'hom *diligent* --- / lo mul e mula, / trets de la dula, / ab mos e trava / los assuava, / e fa acostar / al cavalcar / --- / *brúfols*, laurar, / ---», *Spill* de J. Roig, v. 6741 (Chab.; *brufos* eds. A, B); «entre bous, *brúfols* e camells eren passats 150 mlíia» i «anaren al gran mercat --- emparament de draps de raç; e aquí corregeren *brúfols* qui eren molt braus, e fon molt singular festa de veure», *Tirant* (ed. Ag. IV, 27; III, 218); «carn de *brúfol*: caro bubula», Joan Esteve (*Li. Eleg. c5v.*); «son venguts molts de Roma, y compte com és tanta la peste --- per què moren-se de fam, que no mengien sinó carn de *brúfol*», doc. de 1527 (*BABL* IV, 381); «*brúfol*: bubalus», 1575, OPou, *TbPu.*, p. 54 (més documentació medieval en DAg., AlcM, DBal.).

S'observa que les correspondències del mot en les altres llengües romàniques antigues presenten així mateix la bèstia com un ésser poc o molt pròxim, sovint com a cosa del país i més o menys generalment coneguda: el fr. ant. *bu(s)fle* figura (any 1213) en els *Faits des Romains* (228.21, *Rom.* LXV, 484); veg. les dades castellanes, des de c. 1300 en DCEC I, 538 (afegim-hi *búfano* S. xv, en Clavijo, *Vi. al Gr. Tamerlán*, 178, ed. Estrada, 104.28). És clar que el mot romànic ha designat en part altres animals més o menys diferents, i que alguna variant zoològica no inconnexa amb el brúfol sembla haver sobreviscut fins no fa gaire (o encara ara?) en serres del nostre llunyà Migjorn: referint-se a l'asprívissima serra de Bèrnia, encara em parlaven a Benissa de «*brúfols* i cabriols» com d'animals vius, i anàlegs entre ells (1963).